

Nr. 9(179)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2026. gada 7. septembris

UN ATKAL KLĀT SEPTEMBRIS

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Septembris iezīmē jaunu sākumu gan bērniem, gan vecākiem. Pat tiem, kuriem pašiem nav bērnu, šis laiks jūtams gan veikalu plauktos, gan ceļu satiksmē. Viss it kā sāk zumēt un sanēt. Parādās

aktīva darbošanās pēc laiskā atvaļinājumu perioda.

Tāpēc šo «Bazūne» numuru veltam bērniem un viņu vecākiem, kā arī ikvienam sabiedrības loceklim, jo visi mēs esam saistīti. Mēs visi veidojam vienotu sabiedrību, kaut patiesībā esam dažādi. Un tas ir labi, jo dažādībā ir spēks.

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

BIBLIOTĒKA VIESOJAS KUIVIŽOS

Ieva Jēkabsons

bibliotekāre-sociālo mediju speciāliste

8. augustā Kuivižu jaunajā kultūrvietā «Kultūršķūnis» norisinājās biedrības «Bibliokuģis «Krišjānis Valdemārs»» rīkotā «Ģimenes diena Vidzemītes piejūrā». Visas dienas garumā tajā pulcējās ģimenes ar bērniem, lai klausītos, mācītos, radoši darbotos un vienkārši pavadītu laiku kopā. Starp pasākuma dalībniekiem bija arī mūsu bibliotēka, kas uz Kuivižiem bija devusies ar dažādu formātu pielāgoto literatūru bērniem un pieaugušajiem.

Pasākuma organizatori Ģimenes dienas programmu bija veidojuši četros tematiskajos virzienos — zināšanas,

praktiskums, radošums un emocionālitate. Tāpēc visas dienas garumā «Kultūršķūnī» notika ļoti dažādas aktivitātes gan bērniem, gan viņu vecākiem. Varēja klausīties lekciju par drošām un emocionāli atbalstošām attiecībām ģimenē, iepazīt jurniecību un piekrastes tradīcijas, mācīties siet jurnieku mezglus un lāpīt zvejas tīklus. Bērni iepazīna Baltijas jūras iemītniekus, darbojās ar dabas materiāliem un darināja mazus kuģīšus. Savukārt pieaugušajiem bija iespēja uz brīdi apstāties ikdienas skrējienā un piedalīties meditācijā.

Šādā daudzveidīgā ģimenes pasākumā savu vietu atrada arī grāmatas un lasīšana.

Latvijas Neredzīgo bibliotēka uz Kui-
vižiem devās ar dažādos pielāgotos
formātos izdotām grāmatām, lai tās va-
rētu iepazīt gan bērni, gan viņu vecāki.
Apmeklētāji varēja aplūkot grāmatas
Braila rakstā un palielinātā drukā,
uzzināt par audiogrāmatām un vieglās
valodas izdevumiem. Īpašu interesi, kā
jau ierasts izbraukuma pasākumos, rai-
sīja Braila raksts un iespēja pašiem iz-
mēģināt, kā top teksts, kuru neredzīgs
cilvēks lasa ar pirkstiem.

Šādas praktiskas tikšanās ļauj par
pielāgoto literatūru pastāstīt pavisam
citādi nekā informatīvā bukletā vai tī-
mekļvietnē. Grāmatu var paņemt ro-
kā. Var aptaustīt Braila punktus, salī-
dzināt parasto iespaiddarbu ar grāmatu
palielinātā drukā, uzdot jautājumus un
noskaidrot, kam konkrētais formāts pa-
redzēts. Nereti tieši šādā sarunā cil-
vēks pirmo reizi uzzina, ka pielāgotā
literatūra nav paredzēta tikai pilnīgi ne-
redzīgiem cilvēkiem.

Tas Latvijas Neredzīgo bibliotēkai ir
īpaši svarīgi. Mūsu uzdevums nav tikai
gaidīt, kad cilvēks pats atradīs infor-
māciju par bibliotēku un tās pakalpo-
jumiem. Ir jāmeklē iespējas doties sa-
biedrībā un par tiem stāstīt vietās, kur
sastopami cilvēki, kuri par šādām ie-
spējām līdz šim, iespējams, nemaz nav
zinājuši.

Ģimenes pasākumi tam ir īpaši pie-
mēroti. Vienā vietā satiekas dažādas
paaudzes — bērni, vecāki un vecve-
cāki. Arī vajadzība pēc pielāgotas lite-
ratūras var skart cilvēku jebkurā vecu-
mā. Vienam bērnam lasītprasmes ap-
guve sagādā grūtības, citam piemē-
rotāks var būt vienkāršāk uztverams
teksts. Savukārt vecākam vai vecvecā-
kam redzes pasliktināšanās dēļ paras-
tajā drukā izdota grāmata ar laiku var

kļūt pārāk grūti salasāma. Tad risinā-
jums var būt grāmata palielinātā drukā
vai audiogrāmata. Taču cilvēks nevar
izmantot iespēju, par kuras pastāvēša-
nu viņš nezina.

Tieši tāpēc bibliotēkas dalība šādos
izbraukuma pasākumos ir nozīmīga.
Katra saruna ar apmeklētāju ir iespēja
aiznest informāciju vēl vienu soli tālāk.
Iespējams, konkrētajam cilvēkam pie-
lāgotā literatūra šobrīd nav nepiecieša-
ma. Taču viņš var atcerēties par dzir-
dēto pēc mēneša vai gada, kad palīdzī-
ba būs vajadzīga viņa ģimenes locek-
lim, draugam, kaimiņam vai kolēģim.
Tādējādi zināšanas par pielāgotās lite-
ratūras iespējām pamazām izplatās
daudz plašāk par konkrētā pasākuma
apmeklētāju loku.

Kuivižu pasākums mums bija nozī-
mīgs arī tāpēc, ka šajā reģionā biblio-
tēka nav viena. Latvijas Neredzīgo bib-
liotēkai jau vairākus gadus izveidoju-
sies ļoti laba sadarbība ar Salacgrīvas
publisko bibliotēku, kura noslēgusi vie-
nošanos ar LNerB par pielāgotās litera-
tūras pieejamības nodrošināšanu savā
reģionā.

Tas nozīmē, ka cilvēkam, kurš Kui-
vižos pirmo reizi uzzināja par audiogrā-
matām vai citiem pielāgotās literatūras
formātiem, pēc pasākuma nav obligāti
jādodas uz Rīgu. Palīdzību un informā-
ciju iespējams saņemt daudz tuvāk sa-
vai dzīvesvietai. Tieši sadarbība ar
publiskajām bibliotēkām ļauj Latvijas
Neredzīgo bibliotēkas krājumam un zi-
nāšanām sasniegt cilvēkus dažādās
Latvijas vietās.

Šāds sadarbības modelis ir īpaši bū-
tisks reģionos. Cilvēka iespējām lasīt
nevajadzētu būt atkarīgām no tā, cik
tālu viņš dzīvo no mūsu bibliotēkas. Jo
vairāk vietējo bibliotēku zina, kā palī-

dzēt cilvēkam ar lasīšanas grūtībām un kur nepieciešamības gadījumā meklēt pielāgoto literatūru, jo pieejamāks kļūst bibliotēku pakalpojums kopumā.

Arī mums pašiem šādi izbraukumi ir vērtīgi. Sarunas klātienē ļauj dzirdēt jautājumus, kurus cilvēki uzdod, saprast, ko viņi jau zina un par ko joprojām valda maldīgi priekšstati. Tā ir iespēja ne tikai stāstīt par savu darbu, bet arī labāk saprast sabiedrību, kurai šo darbu veicam. Šādās sarunās varam arī uzzināt, ko vēl varam piedāvāt.

«Ģimenes dienu Vidzemītes piejūrā» apmeklēja vairāk nekā 60 dalībnieku no Vidzemes un citiem Latvijas novadiem. Pasākuma rīkotāji bija radījuši vidi, kurā līdzās ģimenes attiecī-

bām, jurniecībai, dabai, radošumam un piekrastes tradīcijām pilnīgi dabiski iederējās arī saruna par iekļaušanu un dažādām iespējām lasīt.

Un varbūt tieši tas šādos pasākumos ir pats svarīgākais. Pielāgotajai literatūrai nav vienmēr jāatrodas atsevišķā pasākumā, kas paredzēts tikai noteiktai sabiedrības grupai. Tai jābūt turpat, kur ir pārējā sabiedrība — ģimenes svētkos, bibliotēkās, kultūras pasākumos, skolās un citās vietās, kur cilvēki satiekas, mācās un pavada laiku kopā.

Jo arī lasīšana var būt dažāda. Viens lasa ar acīm, cits — ar pirkstiem, vēl kāds grāmatu klausās. Galvenais, lai ikvienam būtu iespēja atrast sev piemērotāko ceļu līdz grāmatai.

IESKATS GRĀMATĀ

«KATES VASARA» UN NE TIKAI

Vineta Bite
redaktore

Maija nogalē sirsnīgā un radošā gaisotnē SIA «Grāmatu nams «Valters un Rapa»» grāmatu mīļu namā tika svinēta Starptautiskā Viegļās valodas diena un 3. grāmatas «Stāsti vieglajā valodā» izdošana.

Uz svētkiem bija aicinātas visas iesaistītās personas un arī grāmatas autori: Elīna Rudoviča, Vineta Bite (es), Dārta Andersone un Ieva Upesleja ar stāstu lasījumiem. Brīnišķīgo ilustrāciju autore Lauma Tauriņa bija sagatavojusi krāsojamās lapas ar grāmatas stāstu varoņiem, mazākajiem lasītājiem laika kavēšanai.

Grāmatā iekļauti seši vēl npublicēti stāsti par draudzību, savstarpējo atbal-

stu, cieņu un ikdienas lielajiem piedzīvojumiem un pārdzīvojumiem. Visos stāstos ir kas vienojošs, un tā ir draudzība.

«Draudzībai patiešām ir spēks. Draugi mūs atbalsta grūtos brīžos un palīdz atrisināt dažādas problēmas. Kopā ar draugiem mēs pavadām daudz laika. Īsti draugi vienmēr gatavi dalīties arī savā priekā,» saka grāmatas redaktore Velga Polinska.

Patiesībā mans stāsts «Kates vasara», kas iekļauts šajā grāmatā, tapa 2022. gadā. Tas ilgstoši tika pieslīpēts, tad 2023. gadā piedalījās Latvijas Universitātes (LU) latviešu valodas institūta un Viegļās valodas aģentūras rīkotajā stāstu konkursā «Viegli lasīt».

Stāsts ir par mazu lauku meiteni un nedaudz vai tomēr diezgan daudz,

viņas ideālo bērniņu ideālā pasaulē. Tā pasaule ir kā Nārnija, Leiputrija, Nekurzeme, Uisurene, Aizspogulija, Nirvāna, Tāltālāzeme vai sazin kā mēs katrs nosaucam savu Laimīgo bērniņas zemi.

Stāsts ir par Kates bezrūpīgo bērniņu vasarā pirms viņa pieaug un uzsāk skolas gaitas vecajā lauku skolā. Man kā autorei ļoti gribētos, lai arī kāds no vecākiem to izlasa un saprot vēstījumu sev, ka šī bērnu pasaule un idille ir atkarīga tikai no mums pieaugušajiem. Jo tikai mēs pieaugušie, uzsākam karus, slēdzam skolas, izdomājam likumus, izrīkojam citus, piesārņojam dabu utt. Iespējams, ka mums nav jāgaužas, ka viss ir slikti, bet pašiem jācenšas, lai viss būtu labi.

Stāsts veltīts Rāmuļu eko skolai, kura kā lielākā daļa mazās skolas cīnās par savu eksistenci. Šogad augustā Rāmuļu skola svin 160 gadu pastāvēšanas jubileju. Man ir prieks, ka Katei ir dota iespēja palikt savā Laimīgajā zemē.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas izdevumā «Literatūras ceļvedis» var lasīt Dārtas Andersones grāmatas apskatu, kurā viņa raksta:

«[...] kā trešais tematiskais virziens jāizceļ sociāli aktuāla tematika, piemēram, Vinetas Bites stāstā "Kates vasara" caur bērna acīm tiek skatīta lauku skolu slēgšana, palīdzot izprast pār-

maiņas, ar kurām saskaras daudzi reģionu bērni.» Visu Dārtas rakstu lasiet <https://www.literaturascelvedis.lv>.

Man ir prieks un liels pagodinājums būt starp grāmatas autoriem. Es ceru, ka 3. grāmata tāpat kā iepriekšējās divas tiks izdota arī Braila rakstā. Tāpat es ceru, ka jūs gribēsiet iepazīties ar grāmatas varoņiem: Annu, Andri, dinosaurus Bīniju un taureni Melliju, Klāvu un Oto, Kati, Matīsu un suņu meiteni Doru, Māru, Mārci un suņu puiku Bobi, Mirzdu, Žani un suņu meiteni Zuzi.

Jūs jau ziniet, ka visas grāmatas vieglajā valodā tiek testētas attiecīgajās mērķauditorijās. Tāpēc milzum liels paldies lasīšanas ekspertiem — Rīgas Ēbelmuižas pamatskolā un Rīgas 1. pamatskolā — attīstības centrā.

Personīgs PALDIES grāmatas redaktorei Velgai Polinskaī, ceļvedei vieglajā valodā Irīnai Meļņikai, padomdevējai Guntai Bitei un, protams, izdevniecībai «Valters un Rapa».

Visiem mūsu bibliotēkas mīļajiem lasītājiem novēlu saules pielietu, jauku, piedzīvojumiem bagātu vasaras noslēgumu! Atcerieties, ja ir apmākusies diena vai drūms noskaņojums — grāmatas kā saule — ienes gaismu mūsu sirdī un prātā, tāpēc lasīsim vienmēr un visur!

BAZŪNE

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīzīte**

Izdota Braila un pielāgotās drukas nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@lnerb.gov.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tālr. 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.